

Kącik Logopedyczny

Godziny pracy logopedy:

Poniedziałek – 11.00 – 12.00 i 15.00 – 16.00

Wtorek – 15.00 – 16.00

Czwartek – 10.45 – 11.45 (w grupie „Sówki”)

Piątek – 12.00 – 13.00

W roku szkolnym 2017/2018 opieką logopedyczną zostały objęte dzieci wyodrębnione na podstawie badania logopedycznego przeprowadzonego w miesiącu wrześniu w naszym przedszkolu.

Zajęcia logopedyczne przeprowadzane będą w formie zabaw oraz dostosowane do możliwości i potrzeb dziecka. Zajęcia logopedyczne obejmować będą ćwiczenia oddechowe, fonacyjne, logorytmiczne, słuchowe, ćwiczenia usprawniające narządy artykulacyjne, ćwiczenia motoryki małej i dużej, doskonalenie i wzbogacanie słownika dzieci, korekcja wad wymowy.

JAK POMÓC DZIECKU Z WADĄ WYMOWY?

Jednym z ważnych zadań przygotowania dziecka do szkoły jest kształtowanie jego prawidłowej mowy, gdyż to ona decyduje o rozwoju umysłowym, emocjonalnym i społecznym dziecka. Często dziecko z wadą wymowy unika odpowiedzi, aby nie narazić się na uwagi ze strony nauczyciela i kpiny ze strony kolegów. Wadliwa wymowa może powodować również błędy w pisaniu, co może zniechęcać dziecko do nauki, obniżać jego samoocenę. Dzieci te mają problemy z nawiązaniem kontaktów z rówieśnikami. Dlatego tak ważne jest zapobieganie zaburzeniom wymowy oraz likwidowanie ich, zanim dziecko pójdzie do szkoły.

Duży wpływ na rozwój mowy dziecka mają rodzice. Mówiąc do dziecka dostarczają mu wzorców prawidłowej wymowy, wzbogacają zasób słownictwa oraz kształtują słuch fonematyczny. Wszystko to odbywa się przez naśladownictwo.

Obok rodziców znaczną rolę w procesie kształtowania prawidłowej mowy odgrywają nauczyciele, zwłaszcza w przedszkolu i klasach początkowych. To w okresie przedszkolnym powinno się szczególnie dbać o rozwój mowy dziecka oraz korygować wszelkie jego nieprawidłowości i zaburzenia.

Dziecko kończące edukację przedszkolną powinno wymawiać wszystkie głoski prawidłowo. Zdarza się jednak, że rozwój mowy bywa opóźniony. Zaburzenie to przejawia się nieumiejętnością wymawiania głosek: sz, ż, cz, dż, k, g, r oraz głosek dźwięcznych. Spółgłoski te zastępowane są przez łatwiejsze do wymówienia głoski bądź wymawiane nieprawidłowo. By pomóc dzieciom mającym problemy z wymową, nauczyciele pracujący z dziećmi uwzględniają ćwiczenia usprawniające narządy mowy oraz ćwiczenia doskonalące słuch fonematyczny. Ćwiczenia te ułatwiają dzieciom różnicowanie dźwięków z otoczenia oraz przygotowują słuch dziecka do odbierania i różnicowania dźwięków mowy.

Przykładowe ćwiczenia poprawiające sprawność narządów mowy:

Ćwiczenia języka

- dotykanie końcem języka kątek rozchylonych ust,
- wysuwanie języka na zewnątrz i cofanie w głąb jamy ustnej,
- dotykanie czubkiem języka na zmianę górnych zębów, a następnie górnej wargi przy maksymalnym opuszczeniu szczęki dolnej,
- oblizywanie warg ze stopniowym zwiększeniem wielkości ich otwarcia, potem zaś ze stopniowym zwiększeniem średnicy ruchów języka,
- dotykanie „zaostrzonym” przodem języka różnych punktów na podniebieniu twardym.

Ćwiczenia pionizacji języka

- klaskanie językiem – zabawa w konika,
- wypychanie językiem policzków – udawanie ssania cukierka,
- dotykanie czubkiem języka różnych punktów jamy ustnej (górnych i dolnych zębów, dziąseł, podniebienia),
- masowanie czubkiem języka podniebienia i dziąseł.

Ćwiczenia warg

- szerokie otwieranie i zamykanie ust, wysuwanie warg do przodu (jak przy „u”), rozchylenie warg jak przy „e”,
- zasłanianie dolną wargą dolnych zębów, górną – górnych zębów,
- dmuchanie przez złączone wargi lekko wysunięte do przodu; parskanie, cmokanie.

Ćwiczenia usprawniające podniebienie miękkie

- wywołanie ziewania przy nisko opuszczonej szczęce dolnej (język spoczywa na dnie jamy ustnej),
- klaskanie z wysuniętym językiem,
- chrapanie na wdechu i wydechu.

Ćwiczenia szczęki dolnej

- chwytanie dolnymi zębami górnej wargi,
- opuszczanie i unoszenie szczęki dolnej; wymawianie szerokiego 'a' i przechodzenie na wymawianie „a” połączonego z głóską „s”,
- ruch szczęki dolnej w prawo i lewo z wyraźnym zaznaczeniem pozycji środkowej – wychylenie w prawo, powrót do pozycji środkowej, wychylenie w lewo, powrót do pozycji środkowej.

Oto przykłady zabaw logopedycznych do wykorzystania w domu:

1. Poznajemy zwierzęta.

Do przeprowadzenia ćwiczenia potrzebne będą figurki zwierząt: kota, świnki, konia i krowy oraz odpowiadające im rysunki.

Informujemy dziecko, że dojechaliśmy na wieś i zaraz spotkamy zwierzęta.

Demonstrujemy dziecku figurki zwierząt pozwalając, aby się z nimi zapoznało i krótko charakteryzujemy zwierzęta:

Kotek łapie myszy i lubi mleczko.

Krowa daje mleko.

Koń pracuje w polu.

Świnia mieszka w chlewiku i wszystko lubi jeść.

Proponujemy dziecku zabawę w naśladowanie zwierząt:

Pijemy mleczko z miseczki, tak jak kotek i oblizujemy się. (Miseczką mogą być złożone przez nas dłonie.)

Żujemy trawę tak jak krowa.

Parskamy tak jak konik.

Robimy z ust ryjek świnki i chrząkamy.

W celu kontroli poprawności wykonywania ćwiczenia możemy dać dziecku lusterko i poprosić by starało się nas naśladować jak najdokładniej.

2. Tańczące węże.

Do dmuchania można wykonać papierowe węże zawieszone na nitce. Dziecko dmucha na nie delikatnie ciągłym strumieniem powietrza, tak, aby zaczęły „tańczyć” (obracając się w kółko). Następnie dziecko rysuje ręką w powietrzu węża, wymawiając na jednym wydechu długie s (sss).

3. Śmiechy i śmieszki.

Rodzic mówi: wyobraź sobie, że jesteś w cyrku. Klaun przedstawia śmieszna sztuczkę. Posłuchaj uważnie jak ja się z niego śmieję i spróbuj naśladować mój śmiech (nauczyciel zmienia głos i śmieje się nisko ho, ho, ho , wysoko hi, hi ,hi, cicho hu, hu, hu, głośno ha, ha, ha, wolno he, he, he, szybko hy, hy, hy).

4. Zabawa w osiołka:

Czy słyszałeś, jak woła osiołek? Osioł woła u – i bardzo głośno otwiera pyszczek i pokazuje wszystkie zęby. Należy doprowadzić do wielokrotnej fonacji u – i.

5. Zabawa z piłeczkami:

Dmuchi piłeczki od mety do mety, od jednego końca stołu do drugiego.

6. Zabawa ze słomkami i wycinankami:

Wycięte elementy jakiegoś obrazka dziecko przekłada na właściwe miejsce za pomocą wsysania powietrza przez słomkę.

Wycięte uprzednio obrazki – świece dziecko przyczepia do obrazku choinki za pomocą słomki.

7. Zabawa w pieska (ćwiczenie języka):

Czy widziałeś jak się oblizuje pies, gdy zje coś smacznego? Pies wyciąga język do góry w środkowym punkcie górnej wargi i prowadzi go po wardze w bok – raz w prawo, raz w lewo – na przemian.

8. Śmiecholandia

Dzieci nabierają przez otwartą buzię dużo powietrza i na jednym wydechu jak najdłużej naśladowują śmiech męski-rubaszny; kobiety- jasny; chłopięcy- wesoły, hałaśliwy; dziewczęcy- piskliwy; staruszek.

Śmiecholandia

W Śmiecholandii, państwie małym,
słynnym w świecie prawie całym,
ludzie śmieją się tu wszyscy,
obcy, krewni, inni bliscy.
Śmieją się panowie w kapeluszach na głowie: ho ho ho.
Śmieją się panie grube jak banie: ha ha ha.
Śmieją się chłopcy mali bigbitowcy: ha ha ha.
Śmieją się dziewczynki piękne jak malinki: hi hi hi.
Śmieje się staruszka wprost do twego uszka: he he he.
Wszędzie słysząc śmiech wesoły,
w sklepie, w biurze, wokół szkoły,
w banku, w barze i w taksówce,
w kinie, w szkole, na klasówce.
Śmieją się panowie...
Śmiech rozlega się wokoło,
wszędzie w kraju jest wesoło,
tak się głośno śmieją wszyscy,
krewni dalsi oraz bliscy.
Śmieją się panowie...
W Śmiecholandii tak dzień cały,
różne śmiechy rozbrzmiewały,
ludzie tu weseli byli,
wciąż ze śmiechem sobie żyli.
Śmieją się panowie...
Zabawa stymulująca rozwój mowy

„Przygoda w lesie”

Pod lasem w małych chatce, mieszkała mama z ośmiorgiem dzieci, nazywały się:

A< O < E< U< I< Y< A< E.

Pewnego razu dzieci poszły na grzyby do lasu, ale nie zabrały ze sobą ani zegarka, ani kompasu – więc zgubiły się i zaczęły rozpaczać: ECH, ECH, ECH, ECH.

Ale mama nie traciła nadziei na odnalezienie swoich dzieci, wołała je więc głośno: A-O, E-U, I-Y, A-E.

Niebawem Dzieci się odnalazły i w rodzinie zapanowała wielka radość: OCH, OCH, OCH.

Cieszyły się wszystkie zwierzątka w gospodarstwie:

– kotek, który mruczał – MIAŁ, MIAŁ, MIAŁ, MIAŁ

– piesek, który szczekał – HAU, HAU, HAU, HAU

– koza, która meczała – ME, ME, ME, ME

– krowa, która muczała – MU, MU, MU, MU

– koń, który rżał – IHA-IHA, IHA-IHA

Mama ugotował pyszną kolację, przy której pomogły jej dzieci: CIACH, CIACH, CIACH, MACH, MACH, MACH – MNIAM, MNIAM, MNIAM.

Po skończonej kolacji i leśnych przygodach, dzieci szeroko ziewnęły i szybciotko zasnęły:

AAAAA AAAAAAAAAAAAA – CHA PSI, CHA PSI, CHA PSI SIA

Bardzo ważne jest kontrolowanie słuchu dziecka, a także wspomaganie słuchu mownego.

Przykłady ćwiczeń słuchu fonematycznego:

- rozpoznawanie różnych dźwięków,
- naśladowanie wystukiwanego rytmu,
- wydzielanie sylab w wyrazach,
- wyodrębnianie sylaby na początku i na końcu wyrazu,
- tworzenie łańcuchów sylabowych – końcowa sylaba jednego wyrazu staje się początkową następnego, np. mata, tata, tama, mała, łata,
- wyodrębnianie spółgłoski początkowej,
- wyodrębnianie spółgłoski końcowej,
- tworzenie łańcuchów spółgłoskowych –
- końcowa spółgłoska jednego wyrazu staje się początkową następnego, np. mak, kot, tor, rak.

Działania profilaktyczne zapobiegające zaburzeniom rozwoju mowy:

1. Właściwe zachowanie matki i ojca przed planowaną ciążą i właściwe zachowanie matki w okresie ciąży.
2. Karmienie dziecka piersią: mleko matki jest najlepszym pokarmem. W czasie karmienia nawiązuje się niepowtarzalna więź matki z dzieckiem. Dziecko ssąc pierś matki ćwiczy równocześnie mięśnie mowy, kształtuje się prawidłowy tor oddechu dla mowy (w spoczynku przez nos).
3. Prawidłowe ułożenie dziecka w czasie karmienia. Podczas karmienia naturalnego czy sztucznego ułożenie dziecka powinno być prawie pionowe. Poziome ułożenie niemowlęcia powoduje słaby wzrost doprzedni żuchwy (wada zgryzu), utrudnia połykanie i oddychanie przez nos. Osoba karmiąca powinna nogę na której trzyma dziecko trzymać na małym stołeczku.
4. Unikanie długotrwałego karmienia z butelki. Nieprawidłowe karmienie sztuczne powoduje zaburzenia czynności fizjologicznych narządu żucia. Istotne są różnice między pracą języka podczas ssania piersi i smoczka. Wynika to z faktu, iż żaden smoczek nie odda fizjologicznego kształtu sutka. Przy ssaniu piersi wargi szczelnie obejmują brodawkę, dziecko wykonuje naprzemienne ruchy żuchwą. Pokarm z piersi wydobywany jest i przesuwany za pomocą ruchów ssących i żujących. W czasie karmienia smoczkiem wykonywane są tylko ruchy ssące. Nie wolno powiększać otworu w smoczku – prowadzić to może do wady wymowy.
5. Prawidłowe ułożenie głowy niemowlęcia do snu. Ułożenie zbyt wysokie lub zbyt niskie wywołuje zmiany w ułożeniu żuchwy, dochodzi do zaburzenia pracy mięśni i stawu skroniowo-żuchwowego. Ułożenie głowy zbyt wysokie powoduje przesunięcie żuchwy i języka do przodu, a ułożenie głowy z odgięciem do tyłu powoduje przesunięcie do tyłu

żuchwy. Prawidłowe ułożenie niemowlęcia do snu polega na ułożeniu tułowia na plecach na sprężysto twardym materacu, a głowy na poduszce, która nieznacznie powinna ją przechylać ku klatce piersiowej.

6. Unikanie nawykowego ssania smoczka, gryzaków, wargi, palca lub innych przedmiotów. W warunkach prawidłowych odruch ssania wygasa między 1 a 2 rokiem życia. Przyczyną nawykowego ssania jest podawanie dziecku pustego smoczka poza karmieniem, a także wzmożone napięcie emocjonalne oraz lub brak stymulacji z zewnątrz. Nawykowe ssanie smoczka, palca, wargi może prowadzić do wady zgryzu, a w konsekwencji do wady wymowy.
7. Zapobieganie nawykowemu oddychaniu w spoczynku przez usta. Prawidłowy tor oddechu w spoczynku to oddech przez nos. Oddech przez usta może powodować:
 - zaburzenia zgryzowe;
 - obniżenie napięcia mięśni twarzy w konsekwencji wady artykulacyjne.Przyczyną nawykowego oddechu w spoczynku przez usta może być przerośnięty migdałek gardłowy, polip w nosie. Przerośnięty migdałek gardłowy może być przyczyną niedosłuchu u dziecka.
8. Obserwacja sposobu połykania pokarmu i przy stwierdzeniu nieprawidłowości – nauka prawidłowego połykania. Wyróżnia się dwa typy połykania. Typ niemowlęcy związany z połykaniem pokarmów płynnych i półpłynnych, z językiem wsuniętym między szczęki, z silnym skurczem mięśni policzkowych i warg. Ten typ połykania jest prawidłowy do czasu wyrośnięcia wszystkich zębów mlecznych (do ok. 3–4 roku życia). Po wyrośnięciu zębów mlecznych dziecko przechodzi na typ połykania dorosłego, czubek języka unosi się do podniebienia górnego, napinają się mięśnie żujące. Utrzymujący się powyżej 4-go roku życia niemowlęcy typ połykania prowadzi do wady wymowy.
9. Wady postawy ciała: na narząd żucia wpływają zniekształcenia odcinka piersiowego kręgosłupa. Skrzywienie kręgosłupa boczne, doprzednie, dotylne w odcinku piersiowym powoduje nieprawidłową działalność i pociąganie mięśni grzbietu, szyi oraz twarzy. Może to doprowadzić do przesunięć doprzednich lub dotylnych żuchwy (wada zgryzu) w konsekwencji do wady wymowy.
10. Poświęcenie czasu na zabawę i rozmowę z dzieckiem. Do dziecka mówimy językiem ludzi dorosłych, używając słów zrozumiałych dla dziecka. Należy unikać zdrobnień i tzw. mowy dziecięcej.
11. Unikanie dłuższej rozłąki z dzieckiem, szczególnie w pierwszych 3 latach życia, ponieważ jest to najlepszy okres do wykształcenia się mowy. Po 4-tym roku życia partie mózgu odpowiadające za rozwój mowy osiągają swoją dojrzałość. Po tym okresie jest już tylko korygowanie i rehabilitacja mowy.
12. Dbanie o prawidłową atmosferę w rodzinie.
13. Umożliwienie dziecku kontaktu z rówieśnikami, szczególnie po 2–3 roku życia.

Jak postępować, aby rozwój mowy twojego dziecka przebiegał prawidłowo?

- Wypowiedzi osób z najbliższego otoczenia powinny być poprawne. Do dziecka należy mówić powoli, wyraźnie. Należy unikać języka dziecinnego w trakcie rozmowy z dzieckiem.
- W okresie kształtowania mowy dziecko nie powinno kontaktować się z osobami, które mają wady wymowy, ponieważ może taką wymowę naśladować.
- Nie należy gasić naturalnej skłonności dziecka do mówienia obojętnością, cierpką uwagą, lecz słuchać uważnie wypowiedzi, zadawać dodatkowe pytania.
- Nie wolno poprawiać wymowy dziecka, żądać by kilkakrotnie powtarzało dane słowo, zawstydzać, karać za wadliwą wymowę – hamuje to chęć do mówienia, a co za tym idzie, w konsekwencji – dalszy rozwój mowy.
- Wskazane jest częste opowiadanie dziecku bajek, czytanie, wspólne oglądanie filmów i rozmawianie na ich temat. Rodzicu pamiętaj, twoja wymowa jest wzorcem do naśladowania przez twoje dziecko! Zwracaj więc uwagę na to, jak sam mówisz.

- Nie należy zaniedbywać chorób uszu, gdyż nieleczone mogą powodować niedosłuch.
- Jeśli dziecko ma nieprawidłową budowę narządów mowy (rozszerzenie warg, podniebienia, wady zgryzu), konieczne jest zapewnienie opieki lekarza specjalisty, gdyż wady te są przyczyną zaburzeń mowy.
- Dziecko leworęcznego nie należy zmuszać do posługiwania się prawą ręką w okresie kształtowania się mowy, może to spowodować niepełność mowy.
- Nie należy wymagać zbyt wczesnego wymawiania głosek takich jak: sz, ż, cz, dż. r. Dziecko nieprzygotowane pod względem sprawności swoich narządów mownych, nie różnicujące jeszcze słuchowo tych dźwięków może je zniekształcać, wymawiać nieprawidłowo. Tworzymy w ten sposób u dziecka wadliwe nawyki artykulacyjne, trudne do zlikwidowania.
- Jeśli dziecko osiągnęło już wiek, w którym powinno daną głoskę wymawiać, a nie robi tego, zasięgnijmy rady logopedy.

Czy moje dziecko ma wadę wymowy?

O wymowie wadliwej można mówić wtedy, gdy różni się ona od wymowy będącej w powszechnym użyciu. Należy odróżnić wady wymowy od nieukończonego rozwoju mowy. Nieukończony rozwój mowy charakteryzuje się wymową właściwą dla wcześniejszych okresów życia dziecka.

W przypadku nieukończonego rozwoju mowy może nastąpić (oczywiście nie w każdym przypadku) samoistna poprawa wymowy, natomiast w przypadku wady wymowy nie można na to liczyć i konieczna jest interwencja logopedy. Im wcześniej ona nastąpi, tym skuteczniejsza jest terapia logopedyczna.

Do najczęściej występujących wad wymowy u dzieci poniżej 6–7 roku życia, wymagających interwencji logopedy, zaliczamy zniekształcenia brzmienia głosek, w wyniku czego powstają dźwięki o nieprzyjemnym brzmieniu, a sposób ich wypowiedzania jest nieestetyczny.

Seplenienie dotyczy nieprawidłowego wypowiedzania głosek: s, z, c, dz ; ś, ź, ć, dź ; sz, rz, cz, dż. Należy niezwłocznie zgłosić się do logopedy, jeżeli zauważymy, że w czasie mówienia:

- *język wsuwa się między zęby;*
- *język układa się niesymetrycznie i wypowiedzi towarzyszy nieprzyjemne brzmienie;*
- *głoski w/w wymawiane są wargami wysuniętymi do przodu, jak przy dmuchaniu.*

Reranie dotyczy nieprawidłowego wypowiedzania głoski r. Należy zgłosić się do logopedy, jeżeli zauważymy, że w czasie mówienia tej głoski drga języczek (charakterystyczne francuskie brzmienie), drgają policzki lub wargi.

Mowa bezdźwięczna polega na wymawianiu przez dziecko głosek dźwięcznych bezdźwięcznie, np.: dziecko zamiast butelka mówi putelka; zamiast domy – tomy; zamiast bada – pada, zamiast koza – kosa itp.

Logopeda: Bączek Beata